

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 18–19 травня 2017 року)

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2017

послуги. В цілому потрібно сприяти підвищенню якості послуг у сфері штучного аборту (в межах законодавства) як у державних, так і у приватних клініках.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Міністерство охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>
2. Фазлеєва В. Колегія МОЗ України: підсумки, реалії та перспективи [Електронний ресурс] / В. Фазлеєва // Ліки України. – 2016. – №4 (200). – С. 86-88. Режим доступу : http://www.health-medix.com/articles/liki_ukr/2016-05-05/12.pdf
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
5. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 № 2801-XII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
6. Проект Закону України від 27.03.2017 № 6239 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмежень по проведенню операцій штучного переривання вагітності (абортів)» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61424
7. Європейська статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/eurostat>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИНЦИПІВ ВИКОНАВЧОГО ПРОЦЕСУ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Щербак С.В.,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри КПДС ННІ права
Сумського державного університету*

Суттєве оновлення чинного законодавства в сфері виконання рішень судів та інших органів викликає потребу усвідомлення новітніх законодавчих норм як науковцями та суб'єктами виконавчого процесу, так і більш широким загалом з метою з'ясування дотримання процесуальних гарантій прав учасників виконавчого процесу, особливо щодо питань правового регулювання основних засад певної галузі.

Зауважимо, що не лише в радянському, але й у сучасному законодавстві про виконавче провадження, зокрема у Законі України «Про виконавче провадження», було відсутнє нормативне закріплення систематизованого переліку принципів, що не сприяло єдності правового регулювання суспільних відносин, що виникають при виконанні вимог виконавчих документів.

Водночас після прийняття нового Закону України «Про виконавче провадження» та Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» від 02.06.2016 року значна кількість правників із подивом виявила одночасне закріплення принципів виконавчого процесу відразу в обох зазначених нормативно-правових актах, фактичне їх дублювання у цих Законах, не зважаючи на регулювання різних за своїм характером правовідносин.

Слід визнати, що спроба закріпити принципи (загальні засади) виконавчого процесу законодавчо є схвальною, свідчить про подальший розвиток та вдосконалення законодавства у сфері виконання судових актів та рішень інших органів та становлення виконавчого процесу як галузі права.

Процес втілення будь-яких законодавчих новел має відбуватися не спонтанно, а шляхом проведення значної підготовки та проведення експертного аналізу нововведень та обов'язковим залученням науковців з даної галузі. Тим більш, коли формулюються норми, які мають фундаментальне значення та глибинну сутність.

Навіть поверховий аналіз запропонованого законодавцем переліку принципів виконавчого провадження свідчить про його безсистемний характер, викликають зауваження відсутність будь-яких критеріїв для їх формування, невдале сгрупування, а також недоцільне викладення у спеціальному законі загальноправових принципів, властивих всім галузям права, та деяких міжгалузевих принципів.

І навпаки, до переліку принципів виконавчого процесу не включені ті засади, які характеризують процес виконання, тобто ті принципи, які притаманні даній галузі.

Не вдаючись до характеристики принципів, привертає увагу значна перевага приватних інтересів суб'єктів виконавчого процесу, що впливає на подальший розвиток приватно-правових засад при виконанні судових актів та рішень інших органів.

Йдеться про диспозитивність, що не має ознак принципу у виконавчому процесі та встановлену законом неможливість стягувача реалізувати свої не лише процесуальні права, але й про відсутність доступу до процесу виконання, що позиціонується наразі як складова доступу до правосуддя у ст.6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод..

Особливо цікаво це простежується на прикладах з судової практики та практики діяльності державних виконавців.

Звертаючись до суду, позивач, маючи тяжке матеріальне становище, має право на звільнення від сплати судового збору, його відстрочення або розстрочення (ст.82 ЦПК України), навіть в тих випадках, коли ціна позову у майнових спорах складає значні грошові суми, про що суд виносить ухвалу.

Отримавши судові рішення на свою користь, позивач опиняється перед вибором: сплатити авансовий внесок в розмірі 2 відсотків суми, яка підлягає стягненню (наприклад в разі зазначення у виконавчому листі суми у 100 тис. грн. це буде 2 тис. грн., у 200 тис. грн. – це буде 4 тис. грн.), усвідомлюючи те, що це далеко не всі витрати, які можливі в ході виконавчого процесу чи не звертатися до органів, що здійснюють виконання рішення взагалі, адже Законом України «Про виконавче провадження» не передбачено будь-яких пільг для таких осіб.

Зі змісту статті 26 Закону України «Про виконавче провадження» вбачається, що критеріями звільнення від авансового внеску є: 1) категорія виконуваного рішення (вимоги, що випливають із трудових правовідносин; соціальні виплати та пенсії; відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом; стягнення аліментів; відшкодування майнової та/або моральної шкоди, завданої внаслідок вчинення кримінального правопорушення; 2) категорія осіб (державні органи, інваліди війни, інваліди I та II груп, законні представники дітей-інвалідів і недієздатних інвалідів I та II груп, громадяни, віднесені до категорій 1 та 2 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, у разі їх звернення до органів державної виконавчої служби.

Навіть часткова сплата авансового внеску не є підставою для відкриття виконавчого провадження, а виконавець в разі не надання підтвердження сплати авансового внеску повертає виконавчий документ стягувачу без прийняття до виконання, і тоді виконавчий процес взагалі не виникає.

Враховуючи, що обов'язок боржника щодо виконання судового акта є ключовим обов'язком сторони виконавчого процесу, слід зазначити, що дана теза в контексті нового розуміння природи боржника у виконавчому процесі має поширюватися не лише на виконання судового рішення, але й на всі виконавчі документи, які підлягають виконання органами та особами, які здійснюють примусове виконання рішень судів та рішень інших органів.

Зауважимо, що не обійшлося й без законодавчих колізій при визначенні переліку принципів виконавчого процесу, що не зовсім узгоджується з конституційними

принципами та принципами, визначеними в Законі України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 року в даному аспекті.

Зокрема, у п.9 ч.1 ст.129 Конституції України (в останній редакції від 02.06.2016 року) зазначено, що однією з основних засад судочинства є обов'язковість судового рішення без будь-якої конкретизації зазначеного терміну. У ч.2 статті 11 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» «Обов'язковість судових рішень» зазначено, що судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими до виконання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України.

Йдеться про те, що в зазначених нормативних актах закріплений принцип обов'язковості виконання судових рішень, а у законодавстві про виконавче провадження закріплений принцип обов'язковості виконання рішень, чим охоплюються не лише судові рішення, але й рішення інших органів, які підлягають виконанню органами та особами, які здійснюють виконання рішень судів та інших органів.

Отже, система принципів виконавчого процесу потребує вдосконалення шляхом формулювання у конкретній правовій нормі Закону України «Про виконавче провадження» принципів, притаманних саме процесу виконання судових актів та рішень інших органів, а також уникнення дублювання принципів виконавчого процесу у нормах кількох законів.

ОСОБЛИВОСТІ ДОКАЗОВОЇ СИЛИ ЙМОВІРНИХ ВИСНОВКІВ ЕКСПЕРТА

Муштаєва А. В.

Студентка III курсу ННІ права

*Науковий керівник **Щербак Світлана Володимирівна***

к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального права та судочинства

Сумського державного університету

На даний момент одним з проблемних питань є використання ймовірних висновків експерта та їх значення.

Як свідчить судово-слідча та експертна практика, здебільшого експерти надають обґрунтовані категоричні висновки, які становлять найбільшу доказову цінність для органів досудового розслідування та суду. Рівень доказової сили висновку експерта в деяких випадках може гарантувати високий рівень захисту в кримінальному судочинстві, що є одним з найважливіших інститутів, гарантією широкого кола прав і свобод особи. Особливо це стосується обвинуваченого, тому його право на захист є складовою